

AZONOSÍTÁSI RENDSZEREK AZ ELEKTRONIKUS ANYAKÖNYVI IGAZGATÁSBAN

Horváthné Bogár Gabriella

joghallgató, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar

E-mail: horvathnebogargabriella@gmail.com

DOI: [10.47272/KIKPhD.2023.1.5](https://doi.org/10.47272/KIKPhD.2023.1.5)

ÖSSZEFOGLALÓ

Tanulmányomban az elektronikus anyakönyv azonosítási rendszerét vizsgálom, mely biztosítja az adatok biztonságos tárolását és használatát. Felvázolom, az azonosítási rendszerek eredetét és azt, hogy egy Európai Unió által meghatározott jogelv hogyan hat az elektronikus anyakönyv gyakorlati használatára és milyen lehetőségeket rejt az állampolgárok számára. Bemutatom az elektronikus anyakönyv informatikai hátterét és az informatika és a jogszabály egymásra gyakorolt hatását. Elemzem az elektronikus anyakönyvből történő adatszolgáltatás problematikáját. Arra a kérdésre keresek választ, hogy az elektronikus anyakönyvből történő adatszolgáltatás is valóban elektronikus vagy technológia adta lehetőségek kiaknázása még várat magára?

68

KULCSSZAVAK

Elektronikus anyakönyv, azonosítási rendszerek, adatszolgáltatás,

I. Bevezetés

Az elektronikus anyakönyv bevezetésével jelentős mértékben megváltozott a személyek adatainak kezelése, tárolása, felhasználhatósága, illetve az anyakönyvi nyilvántartásból kikerült adat útja. Felmerül az a kérdés, hogy a nyilvántartásból kilépő adat biztonságos rendszerek útján valóban nem juthat-e illetéktelen felhasználóhoz. Hogyan garantálja az elektronikus anyakönyvi rendszer h a személyek adatainak biztonságos felhasználását és továbbítását az arra jogosult szerv felé? Az alábbiakban bemutatom a közigazgatásban használt azonosítási rendszereket, elemzem az elektronikus anyakönyv által használt azonosítási rendszereket, felvázolom az elektronikus anyakönyvből történő adatszolgáltatás rendszerét.

II. Az azonosítási rendszerek

1. Az azonosítási rendszerekről általában

A technológiai rendszerek fejlődésével olyan lehetőségek nyíltak meg a közigazgatás – ezzel együtt az anyakönyvi igazgatás – számára, amelyekre ezelőtt pár évvel gondolni sem mertünk. Ezért joggal merülhetett fel a kérdés a tapasztaltabb anyakönyvvezetők számára, hogy „Biztonságban vannak-e az adatok a számítógépen?”. Ez ideáig az emberek annak hittek, amit láttak. Az anyakönyvvezető saját érzékszervei által tapasztalta, hogy az anyakönyvezésnek „súlya” van. Az anyakönyvek fizikailag tapinthatók, tárolásukról és biztonságukról maga az anyakönyvvezető gondoskodik, páncélszekrényben tárolja mind az anyakönyveket, mind a hozzájuk tartozó alapiratokat. A papíralapú anyakönyvvezetői munka az elektronikus anyakönyv bevezetésével megszűnt, csak a kapcsolódó napi rutin maradt meg délután munka végeztével a páncélszekrényeket be kell zárni és a pecséteket az anyakönyvi kivonatokkal és az autentikus kártyával együtt szintén el kell zárni.¹

69 Valójában az elektronikus anyakönyvi rendszert egyrésztől a társadalom fejlődése generálja, másrészt egy külső politikai ráhatás, azaz Európai Unió hatása, mely a fejlődést szolgálja. Ravasz Péter kifejti,² hogy ez a fejlődést kifejezetten a gazdasági érdekek mozgatják. Elképzelhetőnek tartom, hogy az Európai Unió gazdasági érdekei diktálják a fejlődést, de vitathatatlan, hogy mi uniós állampolgárok is élvezzük a fejlődés előnyét. Ahogy a társadalom tagjai mobilissá váltak az elmúlt időszakban – vélhetően, a személyek szabad áramlásának alapelveiből kifolyólag – úgy vált követelménnyé az Unió számára a közigazgatás működtetése a jelenlegi társadalomban és a könnyebb ügyintézés. Nem szabad megfedelkezünk arról a társadalmi rétegről sem, akik még nem készek koruknál és iskolai végzettségüknel fogva a digitalizációra való átállásra.³ Így jelenleg a hibrid módszernek maradnia kell.

---

¹ Ar 1. számú melléklet 5. pont

² Ravasz, P.: Az elektronikus közigazgatás stratégiai kérdései az európai unióban. *Debreceni Jogi Műhely, 2018. évi (XV. évfolyam) 1-2. szám.* DOI 10.24169/DJM/2018/1-2/6

³ Budai, B. B. – Gerencsér, B. S. – Veszprémi, B.: *A digitális kor hazai közigazgatási specifikumai.* Budapest, Dialóg Campus, 2018. 22-23. o.

Hohmann, B.: *Az átláthatóság értelmezése és követelményrendszere a közigazgatási hatósági eljárások tükrében.* Pécs, Novissima Kiadó, 2022. 196-203. o.

Párhuzamosan működtetni szükséges a személyes jelenléttel működő ügyintézés és egyre nagyobb teret kell engedni az e-közigazgatásnak.⁴ A személyes ügyintézés során az adatok biztonsága érdekében elengedhetetlen az adatigénylő személyazonosságát vizsgálni. A digitalizált közigazgatás térhódítása előtt nagyon egyszerű volt a személyesen megjelenő ügyfél azonosítása, személyi igazolvány alapján. Az e-közigazgatás megjelenésével az adatkérő többféle azonosítási módszer közül választhat. A következőkben áttekintem a közigazgatásban használt azonosítási módszereket, majd azokat a módokat, amelyeket az elektronikus anyakönyv használ. Ezt követően bemutatom az elektronikus anyakönyvből történő adatszolgáltatás problematikáit.

2. Az azonosítási rendszerek az e-közigazgatásban

A közigazgatás digitális hálózatra való telepítését és automatizálását az Európai Unió Bizottsága keltette életre: „*A növekedés, a versenyképesség és a foglalkoztatottság középtávú stratégiájáról szóló fehér könyv*” és az ennek nyomán 1994-ben a Tanács felkérésére megjelent szakértői jelentés, az ún. Bangemann-jelentés *tekinthető* az e-közigazgatás alapdokumentumának. Ennek keretében látott napvilágot az eEurope akcióterv 2002-ben, ami lehetővé tette több nyilvántartás elektronizálását, többek között az elektronikus anyakönyv 2014. évi bevezetését: „*A belső piaci szolgáltatásokról szóló 2006/123/EK irányelv 5-8. cikkei nyomán négy pontban összegezhetőek azok a területek, amelyeken az e-közigazgatás fejlesztése szükséges.*”

Az Európa Unió által kibocsátott rendelet alapján került az eIDAS⁵ rendszer kiépítésre hazánkban, ami az elektronikus azonosítás és bizalmi szolgáltatások szabályozását jelenti. A szabályozott területek az elektronikus azonosítás, az elektronikus aláírás, az elektronikus bélyegző, a kézbesítési szolgáltatások, a határon átnyúló együttműködést elősegítő szolgáltatások.

Hohmann, B.: *The Principles and Fundamental Requirements of the Transparency on the Public Administrative Proceedings*. In: P., Suresh (szerk.): *Proceedings of THE IIER. INTERNATIONAL CONFERENCE Dubai, UAE*. Dubai, International Institute of Engineers and Researchers (IIER), 2019. 2-3. o.

⁴ Kiss, P. J.: *Digitális transzformáció egyes akadályai és azok felszámolási lehetőségei a magyar közigazgatásban. Disszertáció*. Budapest, Budapesti Corvinus Egyetem, 2021. 157-159. o.

Hohmann, B.: *A digitalizáció személyességi, átláthatósági követelményei a helyi, területi közigazgatási szervek működésére*. In: Csefkó, F. (szerk.): *Szemelvények a helyi és területi közigazgatás aktuális kérdéseiről*. Pécs, A Jövő Közigazgatásáért Alapítvány, 2022. 207-210. o.

⁵ 910/2014/EU rendelete

Az elektronikus azonosítás biztonsági szintenként van szabályozva.⁶ Az aláírások körét a fokozott biztonságú és minősített aláírásokban határozza meg a rendelet. Az elektronikus bélyegző a használó szervezet beazonosítását szolgálja, személy azonosítását nem teszi lehetővé. A kézbesítési szolgáltatások az adatok (dokumentumok) bizalmas csatornán keresztüli küldését és fogadását biztosítják az adatvesztés, adatkárosodás, adatlopás vagy jogosulatlan adatmódosítás kiküszöbölésével. Fő céljuk – a megbízható küldésen és fogadáson túl – a kézbesítés dátumának és egyéb adatainak hiteles igazolása, bizonyítékként való felhasználhatósága.⁷ Az Európai Parlament és Tanács rendeletének végrehajthatósága hivatásra az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII törvényt, közismertebb nevén az Eüsztv.-t.

Az Eüsztv. bevezet két olyan fogalmat, mely nélkülözhetetlen az elektronikus azonosítások, az elektronikus ügyintézés és a rendszer rendszerkapcsolat megértése során. Ez a SZEÜSZ, szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatás (továbbiakban: SZEÜSZ) és a központi elektronikus ügyintézési szolgáltató (továbbiakban: KEÜSZ), azaz a Kormány által kötelezően biztosítandó szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatásokról van szó. Az elektronikus anyakönyv (továbbiakban: EAK), a személy és lakcímnnyilvántartó rendszer (továbbiakban: SZL), a rendelkezés nyilvántartás (továbbiakban: RNY), az elektronikus egészségügyi szolgáltatási tér (továbbiakban: EESZT), a személyre szabott ügyintézési felület (továbbiakban: SZÜF) rendszerek, melyek között a kapcsolat az KEÜSZ-ökön keresztül jön létre. A NISZ Zrt., az Idom Soft Zrt. szolgáltatók, akik lehetőséget biztosítanak a kapcsolatra.

Az e-közigazgatás magával hozta a számítástechnikából ismert fogalmakat, mint adatbázis, adatok mentése vagy törlése, internet hálózat, hálózathoz való kapcsolódás. A felsorolás végtelen. Az adatbázisokhoz való hozzáférés sarkalatos pontja az e-közigazgatás megvalósulásának. Az adatbázishoz hozzá kell férnie a működtetőnek és a felhasználónak egyaránt. Ezért szükséges beszélni az azonosítási rendszerekről általában és arról, hogy ezen megoldások közül mit használ az e-közigazgatás és ezen belül mely azonosítási módszereket használja az anyakönyv

---

⁶ Zámbo, A. E.: Az elektronikus azonosítás szabályai az elektronikus ügyintézészt biztosító szerveknél. *JURA* 24(1), 2018, 187-188. o.

⁷ Budai, B. B.: *Az e-közigazgatás fogalma, jogi és stratégiai keretei*. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 41. o.

vezetésére szolgáló informatikai rendszer. Elsőként az elektronikus anyakönyv működtetésének oldaláról tekintem át az azonosítási módszereket.

3. Az azonosítási rendszerek használata az elektronikus anyakönyvben

A probléma beazonosításához szükségesnek tartom részletezni, hogy az elektronikus anyakönyvi rendszer milyen azonosítási módokat használ. Ezzel összefüggésben választ kapunk a bevezetőben feltett kérdésre is, hogy az adatok elvesznek-e az elektronikus anyakönyvi rendszerben. A téma részletezése szükséges az adatszolgáltatással kapcsolatos problémát bemutatásához. Az anyakönyvvezetők többlépcsős azonosítást követően léphetnek be az elektronikus anyakönyvbe. A hagyományos tudásalapú azonosítás megmaradt, azaz szükség van felhasználónév és jelszó használata. E mellé használják a kifejezetten erre a célra rendszeresített felhasználói (autentikus) kártyát és az ahhoz tartozó pin kódot, vagy a személyi igazolványt és az ahhoz tartozó pin kódot.⁸ Külön kártyaolvasók vannak csatlakoztatva a számítógépekhez. A KAÜSZ-ök biztosítják a rendszer zártságát. Az anyakönyvvezetők mind materiális oldalról, mind a digitális oldalról „bebiztosítottak”, az anyakönyvekhez és az elektronikus anyakönyvhöz való hozzáférési jogosultságukhoz nem férhet kétség.

Ami a materiális oldalt illeti, az anyakönyvvezetőt a jegyző nevezi ki a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvényben (továbbiakban: Kttv) és az anyakönyvvezetők és az anyakönyvi szervek eljárásáról és kijelöléséről, valamint az anyakönyvezéshez szükséges képesítési feltételekről szóló Kormányrendeletben meghatározott képesítési feltételek alapján.⁹ Az anyakönyvvezető aláírása a bélyegző lenyomatával együtt bekerül a Belügyminisztérium nyilvántartásába a szervezeti egység megnevezésével együtt. Az anyakönyvvezető autentikus kártyáját és a hozzá tartozó azonosításra alkalmas nyilvántartást vezetését és az ehhez kapcsolódó feladatokat a megyei kormányhivatalok végzik.

Az anyakönyvvezető hozzáférhetőséget kap az Iratkezelő szakrendszerhez (továbbiakban: ASP). Az Iratkezelő rendszerbe való belépéshez szükséges a személyi azonosításra alkalmas személyi igazolványa digitális aláírás beállítással. Az anyakönyvvezető a nem rendszer r kapcsolat útján történő adatszolgáltatási

---

⁸ Virányi, R. V.: *Az elektronikus azonosítás és hitelesítés eszközei: az e-kártyák és az elektronikus aláírás. Phd értekezés.* Miskolc, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, 2015. 10. o.

⁹ 174/2017. (VI.30.) Kormányrendelet - az anyakönyvvezetők és az anyakönyvi szervek eljárásáról és kijelöléséről, valamint az anyakönyvezéshez szükséges képesítési feltételekről

kötelezettségének az ASP szakrendszerrel összeköttetésben lévő szervek felé teljesít adatszolgáltatást. Az „önkormányzati ASP rendszer: az önkormányzati feladatellátást támogató, számítástechnikai hálózaton keresztül távoli alkalmazásszolgáltatást (Application Service Provider, ASP) nyújtó elektronikus információs rendszer”¹⁰. Az ASP Iratkezelő rendszert az önkormányzatok használják ügyirataik rendszerezésére és adatszolgáltatásra. Itt meg kell jegyezmem, hogy az ASP Iratkezelő rendszert mivel az önkormányzat használja, ezért önkormányzati feladat az is, hogy biztosítsa a használatához szükséges feltételeket az anyakönyvvezetők számára.¹¹ Az ASP rendszer Windows alapon működő rendszer, az önkormányzatnak szükséges biztosítania az anyakönyvvezető számára egy olyan számítógépet, amelyen Windows rendszer fut.

Az anyakönyvvezető az EAK rendszert az állam által biztosított és üzemeltetett számítógépen használja. A hardver oldalról beszélhetünk egy természetes konfigurációról, szokásos tartozékokkal, említettem a belépési kártya olvasót. E mellett két nyomtató csatlakozik a számítógéphez, egy Office nyomtató a szokásos biztonsági elemet nem igénylő nyomtatásokhoz és egy biztonsági okmány nyomtató, ami az okirat hamisítást hivatott megelőzni. Az okmány nyomtató kizárólag az anyakönyvi kivonatok nyomtatására szolgál. Zárt rendszerű, a tinta cseréjére is megfelelő szakember jogosult. Négyféle tinta tartó patron található benne. A szokásos tintákon kívül része a biztonsági tintát tartalmazó tartó. A számítógépes rendszer egy zárt rendszerű nyílt forráskódú operációs rendszeren fut, melyről más szolgáltatások nem érhetőek el. A rendszer zártsága biztosítja, hogy az anyakönyvvezetők egy zárt email-boxon keresztül adatokat kérjenek és cseréljenek egymással. Az elektronikus anyakönyv adatai egy központi rendszeren vannak tárolva, az asztali gépek adatot nem tárolnak.

Az elektronikus anyakönyvi rendszer adathalmazként való kezelése markáns változást hozott az anyakönyvvezetői gondolkodásban. A papíralapú anyakönyvek a személyek eseményeit tárolja. Az anyakönyvekben való keresést is először az esemény meghatározásával kezdi az anyakönyvvezető, majd a dátumot adja meg és ezt követően keresi a személyt. Az elektronikus anyakönyv bevezetésével személyalapú lett az adat, azaz a személyhez van hozzárendelve az anyakönyvi esemény. Az adatbázisban való keresés során 4T adaton azonosítja be az

---

¹⁰ 257/2016. (VIII. 31.) Korm. rendelet az önkormányzati ASP rendszerről 1.§ 6. pont

¹¹ Juhász A.: *Az ASP rendszer előtti alkalmazások és az ASP rendszer összehasonlítása. Phd értekezés.* Budapest, Budapesti Gazdasági Egyetem, Gazdálkodási Kar, 2018. 7. o.

anyakönyvvezető a keresett személyt és a megjelenítéskor rögzítési sorrendben látja az adott személyhez tartozó anyakönyvi eseményeket.

Az elektronikus anyakönyvi rendszer naplózza az anyakönyvbe való belépéstől az adat rögzítésen át egész az adatmódosítás vagy adat törlésig minden mozzanatot. Lépésről lépésre nyomon követhető az adatok mozgása a rendszerben. Az informatikai biztonság alapját az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvény és az eIDAS alapelvhez kapcsolódó rendeletek szavatolják.

4. Az azonosítási rendszerek és az elektronikus anyakönyv kapcsolata

A teljesség igénye nélkül az előbbieken bemutatott szabályozás és biztonságtechnikai megfelelés alapján elmondható, hogy az anyakönyvvezetők kétségei az EAK biztonságos adattárolását illetően eloszthatók. Az elektronikus anyakönyv olyan biztonsági előírásoknak felel meg, hogy a szándékos adatvesztésen kívül más adatvesztés nem képzelhető el. Az illetéktelen hozzáférést az adatokhoz csak is kizárólag emberi mulasztás okozhatja.

Az EAK-ot használó anyakönyvvezető a hagyományos felhasználó név és jelszavas azonosításon túl olyan biztonsági ellenőrzéseken megy keresztül, ami biztosítja, hogy illetéktelen személyek ne kerülhessenek kapcsolatba személyes adatokkal. Az EAK minden leütést és munkafázist naplóz. Az adatok nyomon követése és az anyakönyvvezető munkájának visszaellenőrzése teljes mértékben biztosított. Még törölt adat esetén is. A törölt adat is megjelenik az EAK-ban, jól elkülönülten, külön megjelöléssel válik láthatóvá. A munkafázisok nyomon követésére is lehetősége van az anyakönyvvezetőnek a „folyamatábra” fülön. Az adatok átadása és átvétele során a rendszer zártságából adódóan külön aláírásra vagy időbélyegzőre nincs szükség.

A beazonosíthatóságról akkor kell beszélni, ha az adat elhagyja az EAK rendszert és az adat továbbítására más szakrendszeren keresztül történik. Például a bemutatott ASP Iratkezelő Szakrendszeren, a NOVA (Elektronikus beadvány beküldés lehetővé tétele gépi interfészes ügyfelek részére) vagy akár az Általános Nyomtatványkitöltő program (továbbiakban: ÁNYK) rendszeren keresztül teljesített adatszolgáltatás esetén. Ezen rendszerek esetén szükséges hitelt érdemlően beazonosítani az adatszolgáltatást küldő felet és azt, hogy a küldött adat a valóságnak megfelel. Ezen esetekben nélkülözhetetlen a minősített elektronikus aláírás, ami biztosítja az adatszolgáltatásban részt vevő feleket, hogy az adat változatlan a

feltöltéstől a reprodukálásig, igazolt az adatszolgáltató személye és az adatszolgáltatás időpontja.

5. A rendszerkapcsolatok útján megvalósuló adatmozgások

Az adatszolgáltatás azon része, ami már működik rendszer rendszerkapcsolat útján, teljes mértékben szabályozott. Fejlesztésre szorulnak a még nem nyílt forráskódú rendszeren működtetett adatszolgáltatások. Azon adatszolgáltatások esetében, amelyek nem automatikusan mennek végbe, hanem egy hatósági eljárási cselekményhez kapcsolódnak, még a „valódi” elektronikus adatszolgáltatás nem lehetséges. Az EAK napra készen kezeli azon szervek körét, akik adatszolgáltatásra jogosultak az EAK rendszerből. A számukra kezelhető adattartalmat is a jogszabálynak megfelelően teljesítheti az anyakönyvvezető. A problémát abban látom, hogy az EAK egy nyílt forráskódú rendszeren fut, az adatszolgáltatás felületek Windows alapra vannak programozva. Elképzelhetőnek tartom, hogy a jövőben több szakigazgatási szerv is összekapcsolódik az elektronikus anyakönyvi rendszerrel, de jelenleg az adatok kikerülnek a zárt rendszerből, egy olyan logikai elemmel párosulnak amit a már meglévő jogszabályi környezet és technológiai háttér biztosítani tudna.

75

Mit is jelent ez? Adatszolgáltatást kérhet és kaphat az EAK-ból a rendőrség, a bíróság, a kormányhivatal gyámhatósága, a közjegyző.

A rendőrség az adatszolgáltatás megkeresésének a Robotzsaru rendszeren tesz eleget. Ezt a megkeresés az önkormányzatok ASP Iratkezelő szakrendszere fogadja. A Robotzsaru elektronikus aláírással és időbélyegzővel ellátva továbbítja az adatkérést. A megkeresés tartalmazza a szervezet beazonosítására alkalmas digitális formai követelményeket. Az önkormányzatnál az ASP Iratkezelő rendszeren a szignálásokat követően az adatkérés az anyakönyvvezetőhöz kerül. Az anyakönyvvezető az EAK-ban ellenőrzi a megkeresésre irányuló személy adatait. Ha a személy eseményét az EAK tartalmazza akkor elindítja az adatszolgáltatást, ha nem akkor az anyakönyvvezető gondoskodik a személy eseményének rögzítéséről és ezt követően indítható az adatszolgáltatás. Az adatszolgáltatások esetén az EAK teljes mértékben követi a törvényi szabályozást, mind az adatok megtekinthetőségét, mind az adatszolgáltatásra jogosultak körét tekintve. Az adatszolgáltatást nem elég fájl formában generálni. Ki kell nyomtatni, alá kell írni és pecsételni. Ezt követően az anyakönyvvezető beszkeneli a papíron kinyomtatott adatszolgáltatást a Windows rendszerrel ellátott számítógépre és a NOVA rendszeren keresztül teljesíti, feltölti

az adatszolgáltatást. A bíróságnak az ÁNYK nyomtatványkitöltő programján keresztül teljesít az anyakönyvvezető az adatszolgáltatást. A gyámhatóság részére az ASP Iratkezelő szakrendszeren keresztül történik az adatszolgáltatás. A szakrendszerek biztosítják az adattovábbításhoz szükséges biztonsági nyomatot. Mivel fizikálisan kettő darab számítógépről beszélünk, ezért mégsem valósulhat meg a digitalizált adatszolgáltatás zárt rendszere. Az ASP, az ÁNYK és a NOVA adatszolgáltató rendszerek Windows alapon működnek az EAK Linux alapon működő rendszer.

Szükséges lenne a rendszerek összehangolása. Az EAK jelenleg csak azoknak az adatszolgáltatásoknak tud maradéktalanul eleget tenni, ahol egyoldalúan –csak befelé – teljesül a rendszerek között adatszolgáltatás. Jól működnek a SZÜF útján benyújtott anyakönyvi kivonat kérelmek, vagyis az ügyfélkapun benyújtott anyakönyvi kivonatok az EAK-ba érkeznek a Munkakosár „fülbé” és ezek jól szűrhetőek teljesítési határidőre. Az ügyfél a megjelölt formában jut hozzá a kinyomtatott anyakönyvi kivonathoz. Itt megjegyzem, hogy teljes mértékben egyértek Kárpáti Orsolya gondolatával¹², miszerint anyakönyvi kivonatot csak is kizárólag saját részre kérhetünk a SZÜF útján. Gyermekeim anyakönyvi kivonát nem tudom kérni, a rendszer nem teszi lehetővé. Valamint a meghatalmazottként való eljárást sem kezeli még az EAK. Ezen probléma megoldása nagy előrelépést eredményezne a szolgáltató közigazgatás területén.

Az EAK más rendszerekkel való kommunikációja még nem teljes. Vannak olyan EAK-ból kifelé irányuló adatszolgáltatások vagy feladatok, melyek már jól és biztonságosan működnek. Ilyen például az újszülöttek anyakönyvezése során felmerülő rendszer-rendszer kapcsolat útján megvalósuló funkciók. Az újszülött anyakönyvezése során a személyi szám generálása működik. Az EAK „kifelé” a kormányablaknak küldi a feladatot az újszülött lakcím kártyájának elkészítése és a szülő felé továbbítása miatt.

A házasságkötések kapcsán tett technikai fejlesztés még javításra, pontosításra szorul. Az anyakönyvi eljárásról szóló törvény lehetővé teszi, hogy – a házasulandó felek közül, aki házassági névként nem a születési nevét fogja viselni – az anyakönyvvezető előtt házassági szándék bejelentésére megjelent pár nyilatkozatot tehessen, arra vonatkozóan, hogy a névváltozásával kapcsolatban az okmányainak cseréjét milyen módon szeretné megkapni. Az eljárás során a

---

¹² Kárpáti, O.: *Az elektronikus anyakönyvezés helye és szerepe a magyar közigazgatásban. Phd értekezés.* Miskolc, Miskolci Egyetem, 2020. 154. o.

házasságkötési szándék megerősítésének jegyzőkönyvbe foglalása során fotófelvételt tud készíteni az anyakönyvvezető, ujjnyomatot tud vételezni az új okmányok elkészítéséhez. Az anyakönyvvezetők kötelező kellékévé vált az erre rendszeresített mobiltelefon. Vannak olyan anyakönyvi hivatalok, amelyek anyagi forrás hiányában nem tudtak kialakítani megfelelő fotó készítésére alkalmas helyet. Vannak azonban szép számban olyan elhivatott polgármesteri hivatalok, akik egy komplett, teljes mértékben alkalmas helyet tudnak nyújtani a pár számára. Ezen differenciák miatt nem minden esetben készítenek az anyakönyvvezetők a rendszer számára elfogadható fényerővel rendelkező fotót. Amennyiben a fotó nem sikerül, sajnos meghiúsul a teljes okmány csere lehetősége és marad a hagyományos rendszer. Szükséges a kormányablakba befáradni a szertartás utáni napokban. Ezen hiba a fényképes igazolványokat érinti. A fénykép nélküli igazolványok esetében a rendszer a változást küldi a kormányablaknak a lakcímet igazoló hatósági igazolvány kiállítására. Érintett okmányok még a TAJ kártya és az ADÓ kártya.

Valamint problémát jelentenek a házasságkötés kapcsán a doktori címet viselő előtagok. Az anyakönyv születési neveket használ. Így a házasságkötés során is a születési nevek kombinációjából eredő házassági neveket lehet viselni, a doktor előtag nem jelenik meg az EAK-ban. Az EAK sajnos nem tudja küldeni a doktor jelzőket. Az előtag ellenőrzése és utólagos lejelentése az anyakönyvvezető feladata.

A rendszerkapcsolatok sorában a haláleset anyakönyvezése kapcsán felmerült adatkapcsolatok mellett sem mehetünk el szó nélkül. Az EESZT rendszeren keresztül jelenti be az egészségügyi intézmény, azaz a kórház az elhalálozási eseményeket. Ez a bejelentés teljes biztonsággal működik. Amennyiben az elhalt rögzített nevében nincs eltérés az anyakönyvezés során, akkor a kórház kap visszajelzést az anyakönyvezés, mint tény elvégzéséről. Az elhalálozás során az elhalt személy okmányainak érvénytelenítéséről és - ha a hozzátartozó nem kérte vissza azt akkor – a kormányablak felé való megküldéséről is az anyakönyvvezető gondoskodik. Ha az anyakönyvvezető visszaadta a hozzátartozónak érvénytelenítést követően, akkor az érvénytelenítés tényéről és az okmányt átvett személyről küld az anyakönyvvezető értesítést a kormányablak felé. Az „okmány átadás” fül tartalmával kapcsolatban egy technikai megjegyzésem lenne. Az okmány érvénytelenségének dátumára az anyakönyvezés megkezdésének dátuma van beprogramozva. Ezt mindig át kell írni az elhalálozás dátumára, hiszen az okmány az elhalálozás dátumával már nem használható. Ez csak technikailag könnyítené meg

az anyakönyvvezetők mindennapi munkáját, ha az elhalálozás dátumát emelné be a rendszer és az EAK így követné a jogszabályt.

Az apai elismerő nyilatkozatok rögzítése „egy nagy karbantartáson” esett át. A jogszabályi környezethez igazították a technikai hátteret, ezzel leegyszerűsítve az anyakönyvvezetők mindennapi munkáját és a hibaszázalékot minimálisra csökkentve. Az apai elismerő nyilatkozat felvétele során az anyakönyvvezető nem csak az apai nyilatkozatát rögzíti. Az apai elismerő nyilatkozat megtételéhez szükséges, hogy az anya nyilatkozzon, arról is, hogy bíróság előtt a szóban forgó meg nem született, vagy megszületett gyermekekre nézve apaság iránti per nincs folyamatban. Nyilatkozni szükséges az anyának, hogy nincs külföldön kötött házassága, amit nem jelentett be a magyar állam felé. Ezeket a nyilatkozatokat külön word dokumentumban rögzítette az anyakönyvvezető, vagy tollal került rögzítésre és csatolásra az apai elismerő nyilatkozat mellé. Az apai elismerő nyilatkozat kezeli azon eseteket, ha az anya vagy az apa kiskorú személy. Az elektronikus anyakönyvi nyilvántartás kezeli a felhasznált apai elismerő nyilatkozatokat is. Különböző színnel jelenik meg a rendszerben a felhasznált és a fel nem használt apai elismerő nyilatkozat. Újdonság az is, hogy a már elkészült, az anya és az elismerő apa által aláírt, apai elismerő nyilatkozatot vissza kell szkennelnie rendszerbe. Ez a jövő számára lesz fontos, akkor, amikor a családi kapcsolatokat kell igazolni. Az ügyfél birtokában lévő papíralapú apai elismerő nyilatkozat elveszhet. Annak reprodukálása nem lesz nehéz. Ezen funkció megjelenése előtt, a felvett apai elismerő nyilatkozatok digitálisan vannak jelen az anyakönyvi rendszerben. Az apai elismerő nyilatkozat felhasználását más színnel való megjelölése mutatta meg.

III. Összefoglalás

Az anyakönyvi igazgatás az e-közigazgatásnak köszönhetően egy rugalmas, ügyfélbarát szakigazgatássá alakult át. Az elektronikus anyakönyv még nem használja ki a technológia által biztosított minden előnyt, de nagyot haladt előre a jelenkori digitális világban. Az elektronikus anyakönyvből az adatok kikerülése nem minden esetben zárt rendszerű. Jelenleg vannak olyan technikai megoldások, amelyek teljes mértékben ellentmondanak az elektronikus ügymenet elvének. Biztos vagyok abban, hogy ezek kiküszöbölése a közeljövő feladatává válik.